

Zadnji poseg v poročilo: 28. 8. 2020 (redakcijski popravek na str. 18)

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA **JULIJ 2020**

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 10. 8. 2020

Končna redakcija: 7. 8. 2020

Pripravili: Ilinka Todorovski, Eva Semič

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za julij 2020:

Največ odzivov se je zgostilo okoli poročanja o evropskih temah (obisk premierja v Bruslju, vrh EU ter dogovor o sedemletnem proračunu Unije in skladu za okrevanje po pandemiji). Gledalci in poslušalci so komentirali izbor gostov, ki so v televizijskih in radijskih oddajah analizirali aktualne zadeve.

Na pritožbo glede dokumentarnega filma Požig sta podrobno odgovorila avtorica in odgovorni urednik.

Pristojni so pojasnili tehnične zaplete: slabšo slišnost govorca v terenskem TV-intervjuju, glasovno neizenačenost v TV-programu (oglas) ter nedostopnost TV-vsebine prek satelita.

KAZALO VSEBINE

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
Komentiranje premierjevega pisma tožilcu	4
Poročanje o EU temah: premier v Bruslju, načrt za okrevanje	6
Navzkrižje interesov pri poročanju o medijski zakonodaji?.....	8
O ministričinih zasebno-službenih obiskih	10
Poročanje o spominskih slovesnostih	12
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	12
Dokumentarec o požigu Narodnega doma.....	13
RADIO SLOVENIJA	13
I. RADIO PRVI	13
V dveh oddajah isti sogovornik	13
Poročanje o peticiji v podporo vladi	14
Glasba na Prvem	14
II. VAL 202	15
Torkovo jutro: agitiranje?	15
MMC	15
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	15
Napaka v poročanju o monitoringu protestov	15
II. UPORABNIŠKE VSEBINE	16
O smiselnosti komentiranja	16
RTV SLOVENIJA	17
I. JEZIKOVNA KULTURA	17
II. RTV PRISPEVEK	17
III. TEHNIČNE ZADEVE	18
Premierja ni bilo dobro slišati	18
Preko satelita – nedostopno	18
Oglasi so moteči, ker so preglasni.....	18
IV. VARUHINJA	19
Predstavitev letnega poročila 2019, drugič	19
O javnem mediju in varuhovem delu na zboru članic NSIOS.....	19
V. SPLOŠNO	19
Objave na družbenih omrežjih	19
O programskem svetu.....	19

PRILOGE	21
PRILOGA 1: Dokumentarec o požigu Narodnega doma	21
PRILOGA 2: Premierja ni bilo dobro slišati	23
STATISTIKA	24

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Komentiranje premierjevega pisma tožilcu

Šest gledalcev se je odzvalo na komentiranje odnosov med predsednikom vlade in generalnim državnim tožilstvom v Odmevih. V oddaji 2. julija je o tem govoril pravnik Rajko Pirnat, 6. julija pa pravnik Matej Avbelj. Pritožniki so bili kritični do izbora gostov, njihovih stališč in do vodenja pogovorov. Primeri:

» ... poleg mnenja dr. Pirnata o tej tematiki obstaja v Sloveniji tudi drugo mnenje, ki ne samo da je splošno sprejeto v strokovni javnosti, pač pa so tudi skladno z odločitvami slovenskih sodišč. To mnenje kljub svoji splošni sprejetosti v navedenih TV Odmevih ni bilo zastopano, pač pa je bilo predstavljeno zgolj malodane čudaško mnenje profesorja upravnega prava z ljubljanske Pravne fakultete. /.../ V kolikor bo RTV Slovenija dr. Pirnata še kdaj povabila h komentiranju spornih političnih vprašanj, prosim, da mu v prihodnje zagotovite ustreznega sogovornika, ki bo gledalcem v skladu z vašim Pravilnikom predstavil tudi druga stališča.« **(E. K.)**

»Nedvoumno je dokazano, da priprava na oddajo ni profesionalno strokovna in da med oddajo ni bilo vodeno strokovno korektno saj pogovor izzveni kot da tožilstvo ni del izvršilne veje oblasti kakor je zapisalo US. Tako je avditorij gledalcev in poslušalcev v celoti po gledanju pogovora (z dr. Pirnatom) popolnoma zaveden.« **(F. R.)**

»Odlocno protestiram proti enostranski razlagi povabljenega hosta Dr Avbelja na temo vprasanja 'na napad' na tozilstvo, saj je izrekel precej netocnosti in je pravzaprav zavajal kaj je in kaj ni 'izvrсна oblast' in kaj to pomeni. Seveda gre za mnenje gosta, a menim da si voditeljica ni smela dopustiti samo enega enostranskega gosta, zavedajoc se njegovega mnenja (saj so /je nam le ta) vnaprej znann. Enako velja za njegovo zelo osebno mnenje in cinicni komentarji na temo 'aplikacij za sledenje'.« **(K. S.)**

»Včeraj se je na Odmevih zgodila neetična obravnava teme v zgolj eni luči, kar je za informativni program javne tv nedopustno in škandalozno. V Odmevih novinarka: - z "izbranim" pravnim strokovnjakom mojstrsko slalomira pogovor zgolj po desni. - Obdelata Janševo pismo generalnemu tožilcu in ugotavljata, da ni bilo storjeno nič spornega. - Peskova omenja pozive "smrt janšizmu" in "ubij Janšo" ter sprašuje ali niso pozivi k uboju osebe sporni (tega, kaj je janšizem, se sploh ne dotakne). Skupaj si kimata, da je to sprevrženo in kaznivo. - V tem momentu ima kot novinarka (če bi bila nepristranska) idealno priložnost, da povpraša glede plakatov, vzklikov in stališč "rumenih jopičev". O TEM NIČ. - Pravnik kima, da zelo podpira svobodo govora,

dokler ta ne poseže po dostojanstvu ali celo varnosti nekoga. - Spet priložnost za novinarko - se bo spomnila tvitanja, ki je blatilo dostojanstvo njenih kolegic (prostitutk)?!? IN VSE TIHO JE BILO. - Se bi spomnila Pojbičeve objave (pa še kakšne) o "rasno čisti" Sloveniji? NIČ. - In potem nekje v debati o aplikaciji "sledenja" pravnik začne o spornem "obveznem injiciranju nekih cepiv v dojenčke." NA NACIONALNI TV!!!! Ali je to še neodvisna televizija?« (M. K.)

»Včerajšnji gost, njegov nastop in zastavljena vprasanja so pa po mojem videnju vsek dopustnosti, dalec od strokovnosti in nepristranskosti. Poleg očitne komunikacije gosta na vsakodnevni psihološki ravni PV in odkrivanju tople vode o jansizmu, groznjam s smrtjo, sodstvu,.., zakaj ga ni vprasala se o prostitutkah, napadanju in zaljenju novinarjev (razen "pravih", neo rumenih jopicih, njihovih parol in fasisticnih groznjah, enacenju rdece zvezde s kljukastim krizem, Vardi,..« (S. M.)

Iz odgovora odgovorne urednice Informativnega programa **Manice J. Ambrožič**:

»Odnos med vlado in tožilstvom je izjemno odmevna tema, ki je tudi v strokovni javnosti v zadnjih dneh spodbudila veliko odzivov. V skladu z našimi poklicnimi merili smo o tej strokovno-politični dilemi v naši oddaji Odmevi govorili z dvema strokovnjakoma pravne stroke: 2. julija z dr. Pirnatom, 6. julija pa z dr. Avbljem. Gledalcem smo torej ponudili razmišljanja dveh uglednih pravnih strokovnjakov z različnimi stališči.

Spoštujemo poklicna merila in načela novinarske etike, ki narekujejo tudi vsestranskost in uravnoteženost poročanja, v skladu s katerima je potrebno »zagotoviti najširši možen obseg izražanja različnih stališč in mnenj. To lahko zagotovimo tudi v nizu oddaj. V oddajo Odmevi vsak delovni dan vabimo različne sogovornike, ki komentirajo aktualne teme in najpomembnejša družbena dogajanja doma in po svetu.«

Primer odgovora **varuhinje**:

»Menim, da je urednica ustrezno pojasnila uredniški izbor gosta, fokus in kontekst konkretne obravnave, kakor tudi uporabo načela celovitega prikaza tematik v nizu oddaj.

Dodajam, da voditelji informativnih oddaj v pogovorih s strokovnjaki ne prevzemajo vloge strokovnega razpravljavca o strokovni tematiki, ampak strokovnjaka sprašujejo kot novinarji v imenu občinstva. Pojasnjujem še, da običajnega novinarskega poročanja in spraševanja o aktualni temi ni mogoče označevati za napad, diskvalifikacijo itd. Povsem razumem, če radijski poslušalci, spletni bralci ali televizijski gledalci različno doživljamo različne vsebine ali držo posameznih voditeljev. Kar je za nekoga ostro, je za drugega osladno, kar je za nekoga

zasliševalsko, je za drugega premilo, kar je za nekoga preširoko, je za drugega preozko, kar je za nekoga nasmihanje in prijaznost, je za drugega privoščljivost in provokacija.... Glede voditeljev Odmevov iz tedna v teden prejemam pohvale in graje, pogosto diametralno nasprotno za isto osebo in v isti oddaji. Kot rečeno, povsem razumem, da ima vsak gledalec svoj gledalski okus, ob tem pa tudi svoje poglede na družbene razmere, ki jih zrcali v pričakovanja od javnega medija. Dodajam še, da imajo tudi v oddaji Odmevi ustvarjalci razdeljene vloge: za vsebino, potek in goste so zadolženi uredniki, za vodenje pa voditelji. Tako je bilo tudi v oddaji, o kateri ste mi pisali. Uredniška ekipa je napisana v končni špici informativnih oddaj.«

Poročanje o EU temah: premier v Bruslju, načrt za okrevanje

Pet gledalcev je pisalo, dva pa sta klicala glede televizijskega poročanja o živahnem julijskem dogajanju v Bruslju – o obisku premierja Janše 9. julija ter pogajanjih voditeljev EU o načrtu za okrevanje Evrope med 17. in 21. julijem. Menili so, da so bila poročila skopa, neprimerno uvrščena, pogrešali so komentarje premierja in podrobnejšo analizo.

»Lepo bi bilo, če bi bila RTV hiša politično korektna. Vem, da tudi predsednik vlade sam s svojimi nastopi in čudnimi, neprimernimi tviti ... pri vas zbuja nekoliko alergije a vseeno bi vaša poročanja kot javnega in neodvisnega ter politično nevtralnega medija morala biti čim bolj nevtralna. S tega vidika je umestitev včerajšnjega prispevka o obisku predsednika vlade v Bruslju precej zgrešena. ... V vsaki normalni nevtralni medijski hiši takšne novice spadajo v ospredje.« (J. G. po premierjevem obisku)

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J Ambrožič**:

»O obisku predsednika vlade Janeza Janše v Bruslju smo na dan obiska, 9. julija poročali v vseh naših dnevnoinformativnih oddajah, dan kasneje smo v Odmevih pripravili pogovor s predsednikom vlade v dolžini skoraj 17 minut, v katerem smo med drugim analizirali tudi obisk predsednika vlade v Bruslju.

Res je, da v 9. julija obisk predsednika vlade v Bruslju nismo umestili na začetek TV Dnevnika, saj so na začetku TV Dnevnika od marca najpogosteje novice povezane z epidemijo; v omenjeni oddaji pa smo pred javljanje dopisnika iz Bruslja umestili novice o notranjepolitičnem dogajanju, tudi v povezavi z epidemijo.«

Glede prelomnega vrha EU so pritožniki zatrjevali, da ni bilo osvetljen z vseh kotov, da je imel premier premalo besede in da predstavitev dogovora ni bila dovolj poglobljena.

»Vaše včerajšnje poročanje iz vrha unije v Bruslju o svežnju za obnovo Evrope, se je osredotočilo na »priklop Janše na madžarsko – Poljski vlak«, konec pravne države in na ogorčenje opozicije. O številkah in važni vsebini pogajanj skoraj nič! Da sem izvedel pravo vsebino, sem moral pogledati poročila na HRT in na avstrijski TV! Kako žalostno, da nacionalna TV tako neobjektivno, selektivno in izkrivljeno poroča!« (Š. L.)

»Zakaj po pogajanjih v Bruslju povabite v Odmeve Ropa namesto Janše? Kaj ima Rop veze? Še nikoli v zgodovini se na javni TV ni predsednik vlade tako malo pojavljal kot se sedaj ...« **(S.)**

»... Dogovoru, ki ga vsi označujejo za zgodovinskega, ste v poznovečerni informativni oddaji na dan njegove sklenitve, 21. 7. 2020, namenili prispevek z javljanjem dopisnika in pogovor z enim gostom. Časovno je bila zgodovinskemu dogovoru namenjena manj kot polovica oddaje, v oddaji smo bili gledalci namesto pogleda iz več perspektiv deležni le mnenja enega gosta, povabljeni v pogajanjih o dogovoru ni neposredno sodeloval, s čimer smo bili gledalci prikrajšani za prvovrstni pogled v notranjo dinamiko pogajanj ter ob skromni grafični predstavitvi, brez primerjalnih grafikonov namreč, le z zapisanimi številkami, tudi za celovit pregled nad celoto izkupička pogajanj za Slovenijo.

Snovalci oddaje lahko v svoj prid najverjetneje navedejo določene argumente, od formata oddaje Odmevi do dejstva, da se dogovoru posvečate tudi v drugih informativnih oddajah in poglobljeno z več gosti celo v Odmevih naslednjega dne, a gledano celostno vaše poročanje na dan sklenitve dogovora ni bilo dovolj ažurno, poglobljeno in celovito. S tem torej, po mojem mnenju, ta večer niste v celoti izpolnili plemenitega poslanstva, ki vam ga nalaga zakon v prej omenjeni alineji. To sodbo utemeljujem s primeri poročanja nekaterih drugih evropskih javnih televizij, ki so se ta večer poročanja lotile povsem drugače.« **(K. G.)**

Iz odgovorov **varuhinje:**

»Strinjam se, da se je redko kateri premier tako malo pojavljal v medijih kot sedanjí. O tem me gledalci in poslušalci javnega medija večkrat vprašajo, saj tudi oni ne razumejo, zakaj govori predvsem v twitter, namesto v kamero in mikrofón. Če si premisli in če si to želi, ima seveda vselej možnost nagovoriti občinstvo RTV. Doslej je na TV Slovenija to storil dvakrat, in sicer v studijskem intervjuju s Tanjo Starič in terenskem intervjuju z Rosvito Pesek.«

»Menim, da občinstvo javnega medija, ko gre za tako prelomne evropske zadeve, upravičeno pričakuje ne le sprotno informiranje o poteku in izkupičku pogajanj ter taksativno naštevanje števil iz dogovora, ampak tudi širša pojasnila, strokovno analizo in ovrednotenje dogovora z vidika stabilnosti Evrope, državnega interesa Slovenije, kakor tudi pričakovanj državljanov. Celovito in vsestransko informiranje o tako pomembnih dogovorih je ključno za odgovorno državljansko življenje. Gre za kompleksno in zahtevno tematiko, ki pa zadeva vsakogar izmed nas, zato jo je treba medijsko podajati na strokoven, a kar se da razumljiv način. Menim, da je pri tem vloga javnega medija lahko neprecenljiva.«

Odgovor in dodatno pojasnilo odgovorne urednice Informativnega programa **Manice Janežič Ambrožič**:

»V Informativnem programu Televizije Slovenija se zavedamo poslanstva nacionalne javne televizije in zato veliko pozornosti - verjetno več, kot katerikoli medij v Sloveniji - namenjamo prav zunanji, in seveda tudi evropski politiki. Vrh evropskih voditeljev in dogovor o delitvi evropskega denarja za obnovo po pandemiji je eden od večjih dogodkov tega poletja; evropski vrh je trajal kar pet dni (od petka do torka) in našega dela ne moremo oceniti na osnovi ene ali dveh oddaj ali enega dneva. V dneh prelomnega evropskega vrha in takoj po njem sta bila vrh in dogovor o delitvi evropskih sredstev najpomembnejša tema naših oddaj. Tokratno srečanje evropskih voditeljev je bilo vsebinsko vsekakor prelomno, zaznamovale pa so ga tudi izjemno zahtevne okoliščine za naše delo, saj so bili novinarji dobesedno fizično ločeni od evropskih voditeljev in posameznih delegacij.

Na dan, ko se je vrh končal, je imel predsednik vlade zgodaj zjutraj daljšo tiskovno konferenco s slovenskimi dopisniki v Bruslju. V Odmevih smo jo povzeli, zgodovinski dogovor (kot se je izrazil) pa je analiziral nekdanji predsednik slovenske vlade in častni podpredsednik Evropske investicijske banke. Dan kasneje, 22. julija, je bilo srečanje vlade na Brdu pri Kranju, kjer so ministri razpravljali o za Slovenijo ključnih projekti in v studiu Odmevov smo gostili dve predstavnici vlade (ministrico Pivec in Moniko Kirbiš Rojs, ki je v vladi pristojna za kohezijsko politiko), prav tako je dogovor komentiral priznani ekonomist Mojmir Mrak. Dan kasneje smo v studio Odmevov povabili predsednika slovenske vlade, ki pa se za sodelovanje v oddaji ni odločil.

Naj dodam, da po vseh večjih projektih, kar je ta prelomni in zgodovinski vrh vsekakor bil, v uredništvu pripravimo analizo in tako je bilo tudi tokrat. Prvo analizo smo na uredniškem sestanku pripravili na jutro po dogovoru v Bruslju, daljšo analizo pripravljamo ob koncu avgusta, ko bomo analizirali delež zunanjepolitičnih tem v naših oddajah in njihovo umeščanje. Strinjali smo se, da bi pogajanjem in dogovoru konkretno na dan dogovora, torej v torek, 21. julija v vseh naših oddajah lahko namenili še več prostora za pojasnila, odzive in komentarje.

V prihodnjih dneh bomo tako sledili pripravi projektov za koriščenje teh sredstev, dogovor pa bo ključno vplival na odnose znotraj Evropske unije v prihodnjih mesecih. In Slovenija bo tu imela pomembno vlogo, saj bo v drugi polovici leta 2021 predsedovala Svetu EU.«

Navzkrižje interesov pri poročanju o medijski zakonodaji?

Gledalec **E. K.** se je odzval na oddajo Odmevi, 9. julija, v kateri so objavili prve odzive na predlagane spremembe zakona o RTV in zakona o medijih:

»Predlagane spremembe zakonodaje spreminjajo financiranje Javnega zavoda RTV Slovenija, ki je v tem zakonodajnem postopku eden izmed najočitnejših deležnikov in

nosilec izdatnih interesov. RTV Slovenija, kot osrednji slovenski medij, se bo pri poročanju o tej tematiki v prihodnjih tednih tako zagotovo znašla v očitnem navzkrižju interesov. Pri poročanju o tej tematiki bo morala biti RTV zelo previdna, ter skrbno paziti na napotke Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK), na smernice Komisije za Preprečevanje Korupcije (KPK) ter nenazadnje na pravila Pravilnika o poklicnih standardih RTV Slovenija. Naj poudarim, da ZIntPK kot korupcijo definira že videz, da potencialno navzkrižje interesov vpliva na nepristransko opravljanje javnih nalog. Najbolj zanesljivo bi se RTV navzkrižju interesov ter korupcijskim tveganjem izognila tako, da bi se iz razprave o lastnem financiranju popolnoma izključila.

Čeprav se debata še ni dobro začela, se je navzkrižje interesov, v katerem se je znašla RTV Slovenija, že pokazalo v obliki pristranskega prispevka v 13. minuti oddaje TV Odmevi dne 9. Julij 2020. V njem je RTV Slovenija predstavila izključno argumente proti predlaganim zakonskim spremembam, izmed štirih koalicijskih strank izpostavila samo tisto, ki ima pomisleke glede hitrosti postopka, ter v studiu gostila samo eno komentatorko, ki je v javnosti znana kot zagreta nasprotnica trenutne vlade in tako le stežka sprejeta kot neodvisna strokovnjakinja.«

Odgovor je pripravila odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič**:

»RTV Slovenija je osrednja medijska ustanova v Sloveniji in RTV Slovenija seveda poroča o najpomembnejšem dogajanju v družbi, ga analizira, osvetljuje in postavlja v najširši kontekst. Spreminjanje medijske zakonodaje v Sloveniji je v teh dneh ena najbolj relevantnih tem v družbi; dogajanje spremljajo tudi v tujini in kršenje vseh osnovnih načel novinarske etike bi bilo, da bi o tako pomembni temi molčali. To ni prvi postopek spreminjanja medijskih zakonov v Sloveniji in o vseh postopkih doslej smo poglobljeno poročali. Soočamo različna mnenja in stališča.

Na dan objave medijskih zakonov smo tako v studiu gostili medijsko strokovnjakinjo dr. Sandro Bašič. V razpravi se nismo dotikali odnosa sogovornice do trenutne vlade, pač pa nas je zanimala njena analiza predlagane zakonodaje.

Strokovnjakov ne presojamo glede na to, kakšen odnos imajo so različnih vlad, pač pa glede na njihovo strokovno področje. In strokovno področje dr. Bašič so mediji, njihova regulacija in medijska zakonodaja.

Medijsko zakonodajo smo 14. 7., pet dni po javni objavi predloga zakonov, v naši posebni oddaji RTV danes in jutri podrobno analizirali in ob tem soočili mnenja različnih sogovornikov. V oddaji so nastopili generalni direktor RTV Slovenija Igor Kadunc, predstavnik Ministrstva za kulturo Miro Petek, član nadzornega sveta RTV Slovenija dr. Borut Rončević, dolgoletni sodelavec TV Slovenija in Evropske zveze radiotelevizij Boris Bergant, član Programskega sveta RTV Slovenija dr. Ivan Štuhec, ter strokovnjak za medije dr. Marko Milosavljevič.

RTV Slovenija se iz te razprave ne bo in ne sme umakniti, spremljanje te razprave pa je v interesu javnosti in temu kot ustanova služimo.«

Varuhinja je dodala:

»Menim, da je odgovorna urednica ustrezno pojasnila izbor gostje v oddaji Odmevi in njene kvalifikacije, kakor tudi potek celovitega informiranja v nizu oddaj.

Dodajam splošno pojasnilo, da je v obravnavi tematik, ki so v širšem javnem interesu, so kontroverzne ali delijo javnost, treba zagotavljati najširši razpon pogledov, stališč, mnenj in razlag. Pri tem je treba slediti načelu razumnega obsega v posameznem prispevku, oddaji ali nizu oddaj, glede na fokus, kontekst in žanr obravnave.

To načelo velja tudi za obravnavo tematik, ki zadevajo RTV Slovenija.

Gre za odgovornost javnega medija do javnosti, ki je odjemalec programskih vsebin in ki participira v financiranju. Neutemeljeno bi bilo pričakovati, da bi javni medij zamolčeval tako pomembno družbeno tematiko kot je medijska zakonodaja, zgolj zato, ker se nanaša tudi na javni medij sam. Menim, da je plodna razprava mogoča le na temelju dejstev, največ informacij o dejanskem delovanju in položaju medija pa ima medij sam. Menim, da v tem ni nikakršnega navzkrižja interesov in da je očitok o zlorabi neutemeljen in neupravičen. Menim tudi, da je pri presoji odnosa med predlagatelji zakonskih sprememb in RTV treba upoštevati avtonomni položaj medija: čeprav je ustanovitelj RTV Slovenija Republika Slovenija, je RTV Slovenija kot javni zavod v svojem delu neodvisna in avtonomna ustanova.«

O ministričinih zasebno-službenih obiskih

Varuhinja je prejela dva odziva na poročanje o korupcijsko tveganih ravnanjih kmetijske ministrice Aleksander Pivec. Gledalec J. C. je pisal po oddaji Odmevi, 27. julija:

»... gledalce so spet peljali žejne preko vode in sicer v zvezi s primerjavo reklamiranja slovenskih proizvodov Vinakras Sežana s strani kmetijske ministrice dr. A. Pivec in reklamiranjem uvožene medicinske opreme s strani nekdanjega generalnega direktorja UKC Ljubljana g. S. Vrhuncem. V prvem primeru je ministrica reklamirala slovenske proizvode, pridelane na slovenski zemlji na Krasu, v drugem primeru pa se je nekdanji direktor UKC Ljubljana postavil poleg medicinske opreme, ki jo je kupil UKC Ljubljana z javnim razpisom v tujini. Torej je nekdo primerjal jabolka in hruške in to ravno v času, ko se odloča o izidu tožbe Slovenije v zadevi »Teran«. Mogoče pa bi g. M. Colja, direktor Vinakras, vedel povedati kaj več o »prekršku« gospe ministrice, ker se o sumu očitane korupcije gospe kmetijski ministrici v isti oddaji »Odmevi« ni hotel izjasniti g. D. Židan, ki je še ne dolgo nazaj načeloval istemu kmetijskemu resorju.«

Urednik notranjepolitičnega uredništva **Dejan Ladika** je odgovoril:

»V prispevku smo opozorili na primer, ko je generalni direktor UKC Ljubljana nastopil v promocijskem spotu enega od dobaviteljev medicinske opreme, s katerim je ustanova sodelovala. KPK je v tem primeru ugotovil, da tega ne bi smel storiti, ker ustvarja vtis, da favorizira konkretnega dobavitelja – ne glede na to, ali ta dobavlja doma ali v tujini izdelano opremo. Na ta problem je že v predhodni obravnavi zasebno-službenega obiska ministrice Aleksandre Pivec na Krasu opozoril predsednik KPK-ja Robert Šumi: »V kolikor je strategija posameznega ministrstva ali vlade, da na posameznem področju nudi podporo določeni dejavnosti, in to na enak način, pod enakimi kriteriji za vse, je potem to seveda na transparenten in objektivni način lahko dopustno. V kolikor pa to velja zgolj za posamezno podjetje ali organizacijo, pa že lahko govorimo, da je to nesprejemljivo.«

Varuhinja je dodala:

»Menim, da je urednik ustrezno odgovoril na vaš kritičen zapis. Drži, kar ste zapisali, da se ravnanji razlikujeta glede na to, ali je bilo promovirano domače ali tuje podjetje. Način ravnanja pa je primerljiv.«

Gledalec **T. F.** pa je bil kritičen do razvrstitve novic v televizijskem Dnevniku 30. julija:

»Prosim, odgovorite mi, ali je po vašem mnenju prispevek o domnevni novi aferi ministrice Pivčeve res upravičeno pred reportažo o silovitem neurju, ki je včeraj pustošilo in povzročilo ogromno škodo ter pred informacijami o stanju novo okuženih in umrlih zaradi koronavirusa v naši državi? Vse bolj se nagibam k tistim, ki ravno zaradi takega poročanja želijo spremembe. Razvrednotili ste novinarski poklic in njegovo poslanstvo ter ste po mojem mnenju eden od vzrokov, da v naši državi tranzicija ni (in verjetno še ne bo) uspela in ste uničili sanje mnogih Slovencev o demokratični, strpni in pluralni družbi.«

Urednik notranjepolitičnega uredništva **Dejan Ladika**:

»O posledicah neurja, ki je zlasti hudo prizadelo Domžale z okolico, smo na prvih minutah obširno poročali že v oddajah ob 13h in 17h, prav tako o epidemiološki sliki glede covid 19. V Dnevniku smo tudi glede na aktualnost dali prednosti naši raziskovalni in ekskluzivni zgodbi o spornem in korupcijsko tveganem ravnanju podpredsednice slovenske vlade med obiskom v Izoli, ki so jo nato povzeli in naprej raziskovali še drugi mediji. Zato poročanje o posledicah neurja in stanju glede novega koronavirusa v Dnevniku ni bilo nikakor okrnjeno.«

Iz varuhinjinega odgovora:

»Urednikovemu odgovoru morda lahko dodam še splošno pojasnilo, da uvrstitev novic v posamezne dnevnoinformativne oddaje, kakor tudi njihova razvrstitev, način umestitve in napovedi, obseg, vizualizacija, žanr, kontekst in zorni kot obravnave, niso sami po sebi umevni, ampak o tem uredniki vsak dan tehtajo in presojujejo na podlagi svojih pristojnosti, kompetenc in izkušenj. Pri tem se opirajo na različna merila, od aktualnosti in pomembnosti do raznovrstnosti, posebnosti, zanimivosti. Novica o morebitnem spornem ravnanju nosilca javnih funkcij, ki ima lahko politične posledice, je zagotovo izstopajoča. To velja neodvisno od tega, kdo je na oblasti.

Če me sprašujete, ali so bile s takšno razvrstitvijo novic v oddaji Dnevnik kratene vaše pravice do informiranosti, je odgovor vsekakor nikalen. Če me sprašujete, ali bi se uredništvo moralo odločiti ali lahko odločilo drugače, lahko kot nekdanja urednica dnevnoinformativnih oddaj dodam, da smo nemalokrat sprejeli tudi slabe odločitve.«

Poročanje o spominskih slovesnostih

Varuhinja je prejela dva odziva na poročanje TV Slovenija glede slovesnosti ob stoletnici požiga Narodnega doma v Trstu, vrnitvi doma slovenski skupnosti ter spominski slovesnosti v Bazovici, 13. julija. Gledalka **M. L.** je menila, da je TV Slovenija ponudila preskope informacije glede slovesnosti v Trstu in Bazovici ter o spremljajočih protestih, medtem ko se je gledalec **M. B.** zahvalil za obsežno poročanje o slovesnostih ter pohvalil voditelja ter gosta posebne oddaje Sto let pozneje, predvajane 13. julija na TV SLO 1.

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Julija je prispelo več pohval za vsebine Kulturno umetniškega programa TV Slovenija: gledalec **L. P.** se je zahvalil za predvajanje druge sezone serije Deklina zgodba, gledalka **T. G.** je pohvalila zasnovo in izbiro gostov v oddaji Spomini, gledalka **M. K.** pa serijo izobraževalnih oddaj Na kratko.

»Na kratko s skrbno izbranimi temami prispeva k državljanski vzgoji mladih pa tudi nas, bolj pozabljivih starih gledalcev in poslušalcev. Posebno so mi bile všeč teme: Sovražni govor, Lažne novice, Meritokracija in Krožno gospodarstvo.«

Gledalec **M. B.** je pisal zaradi dokumentarca Pišem, da rešim samega sebe: Portret Florjana Lipuša, 30. julija na TV SLO 2, in oddaje ORF za slovenske rojake Dober dan, Koroška, ki je bila 27. julija posvečena glasbenemu projektu Slovenska beseda na Koroškem:

»Kličem: »Še več luči!«, če parafraziram vzklik slovitega nemškega pesnika Johanna Wolfganga von Goetheja, mislim pa s tem na nikoli končano nalogo nujnega osveščanja (in poslanstva RTV SLO!) slovenskih gledalcev o pomenu ljubiti našo prelepo domovino!«

Varuhinja je pohvale posredovala na naslove odgovornih uredništev.

Dokumentarec o požigu Narodnega doma

Dva gledalca sta se odzvala na dokumentarni film *Požig*, predvajan 25. junija na TV SLO 1. Gledalec **M. B.** je dokumentarni film pohvalil, gledalec **I. P.** pa menil, da je film nekatere zgodovinske dogodke prikazal v napačni luči:

»V delu, kjer film govori o reševanju in smrti komunista Tomšiča in vlogi katoliške cerkve oziroma ljubljanske nadškofije in ženskih demonstracij v času druge svetovne vojne, je ga. Širca dogodke (zopet) prikazala v povsem napačni luči:

- ko omenja reševanje Toneta Tomšiča, zamolči, da je na prošnjo njegove matere zanj pri italijanskih oblasteh posredoval tudi ljubljanski škof Gregorij Rožman (kot tudi še za mnoge druge), o čemer obstaja dokumentarno gradivo;

- ko omenja ženske demonstracije v okolici ljubljanske škofije med drugo svetovno vojno, govori o spomeniku, ki je nekoč stal na vogalu škofije oz stolnice na Ciril-Methodovem trgu; ker ni ustrezal resnici, je bil odstranjen, nov spomenik pa je bil postavljen na Pogačarjevem trgu, kjer naj bi ženske dejansko demonstrirale; vse to je bilo podrobno obdelano s strani zgodovinarjev in tudi popisano v strokovni literaturi, ga. Širca pa navedeno povsem zamolči, namesto sedanjega spomenika, ki ustreza zgodovinski resnici, pa kaže v depoju shranjen lažnivi steber;

Pričakujem, da bo glede navedenega ga. Širca podala pojasnila, hkrati pa dokumentarni film v navedenem delu ustrezno popravila.«

Odgovor sta pripravila odgovorni urednik KUP **Andraž Pöschl** in avtorica filma **Majda Širca** Ravnikar. Pojasnila sta zasnovo oddaje, argumentirala izbor in očitek zavrnila. Odgovor je integralno objavljen kot **PRIOLOGA 1** na str. 21. Pritožnik z odgovorom ni bil zadovoljen.

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

V dveh oddajah isti sogovornik

Poslušalec **R. P.** se je odzval na radijski oddaji 1. julija (Intervju in Studio ob 17h) v katerih je sodeloval isti gost, Delov kolumnist.

»Vprašujem vas, kdaj bomo Slovenci končno rešeni teh sovražnih puščic, in razdvajanja ljudstva s strani vašega radia, ki naj bi bil javna institucija, kateri moramo plačevati naročnino. Dnevno moram vsaj 2 uri poslušati sovražni govor proti eni politični opredelitvi«

Odgovor odgovornega urednika Prvega **Danijela Posleka**:

»Janez Markeš je bil gost oddaje Intervju, kjer pa ni eno uro pljuval po vladi oziroma predsedniku vlade, ampak se je opredeljeval do širših aktualnih družbenih pojavov in s tem povezanimi (tudi) političnimi vprašanji.

Pogovor z njim je bil objavljen v popoldanskem Studiu ob 17h, a je to bil en del mozaične oddaje, tako da prav gotovo ni šlo za enourno pljuvanje po vladi.«

Glede nabora govorcev v Studiu ob 17ih (sodelovala sta še nekdanji šef Sove Rupnik in politolog Deželak) je urednik **Poslek** zapisal, »da je bilo v oddajo vloženo ogromno truda, sploh zaradi iskanja sogovornikov, ki jih ni bilo na pretek, tako da smo pripravili to, kar smo v dani situaciji lahko. Seveda si tudi mi želimo in delamo v smeri še širšega omizja.«

Poročanje o peticiji v podporo vladi

Poslušalec **M. S.** je pisal glede poročanja s petkovih protestov in podpisovanju peticije v podporo vladi na Radiu Slovenija:

»Druga jutranja kronika najbolj poslušana oddaja v SLO.Prva novica: PROTESTI PROTI VLADI JANEZA JANŠE(v Velenju je protestiralo 30 ljudi -nezaslišano).Zadnja novica pa da na današnji dan pred 29 leti je JLA napadla Slovenijo.In glej ga zlomka na tankih in letalih s katerimi so obstreljevali Slovence naslikana rdeča zvezda,na tankih plapola jugoslovanska zastava z rdečo zvezdo.Pri protestnikih proti vladi isti simboli.Protesti neprijavljeni nedovoljeni,ne držijo se navodil NIJZ in RTV s svojo ekipo snema in celo sprašuje protestnike za komentarje. Prosim da mi odgovorite zakaj ni vsak dan objavljeno koliko ljudi je podpisalo peticijo v podporo vladi. Zakaj ni bil do zdaj napravljen še noben intervju vsaj izmed 10 prvopodpisanih v podporo vladi(5 jih je doktorjev)«

Odgovoril je odgovorni urednik Prvega programa **Danijel Poslek**:

»O tem, da je peticija nastala smo poročali. Drži pa, da ne moremo vsakodnevno poročati o tem, koliko dodatnih podpisov zbere posamezna peticija, saj če bi zasledovali takšno prakso, bi lahko bile informativne oddaje zaznamovane samo s tovrstno tematiko. Glede gostov intervjujev pa dodajam, da podpis peticije v podporo vladi ne more biti merilo za izbor sogovornikov.«

Glasba na Prvem

Varuhinja je bila v juliju seznanjena z daljšo korespondenco med pritožnikom **D. V.** in vodstvom Radia Slovenija. Po mnenju pritožnika so verni poslušalci Prvega prikrajšani, ker uredniki v program ne uvrščajo dovolj verske glasbe.

Varuhinja je prejela tudi pohvalo glede glasbene ponudbe na Prvem; poslušalka **V. V.** je opazila, da je na sporedu manj »anglo-ameriških ritmov«.

II. VAL 202

Torkovo jutro: agitiranje?

Varuhinja je bila seznanjena s korespondenco med poslušalcem **B. K.** in uredništvom Vala 202. Pritožnik je menil, da je voditelj jutranjega programa 14. julija politično agitiral. Urednik jutranjega programa Jernej Sobočan je odgovoril:

»Ker niste izpostavili ničesar konkretnega, sem pozorno poslušal vse voditeljeve intervence in vsebine, tj. Nebuloze in Forum69. Jutranji program 14. julija po mojem mnenju ni odstopal od ostalih torkovih jutrer. Političnega agitiranja nisem zaznal. S podtoni pa je velikokrat tako, da jih slišijo tisti, ki želijo slišati.

Na Valu 202 se zavedamo poslanstva javnega medija. Zato stremimo k profesionalizmu in ohranjanju najvišjih standardov. Vsak odziv – naj bo to kritika ali pohvala – pa nas spodbudi k razmišljanju in izboljševanju. Zato se vam še enkrat zahvaljujem za sporočilo in vas pozdravljam v upanju, da bo slabega priokusa ob poslušanju Vala 202 čim manj.«

Pritožnik z odgovorom ni bil zadovoljen.

MMC

I. NOVINARSKE VSEBINE

Napaka v poročanju o monitoringu protestov

Varuhinja je prejela dve pritožbi, ker so v spletnem članku o petkovih protestih 3. julija (Na Trgu republike "protifašistična zastava", v podporo vladi so se zbrali "rumeni jopiči") napačno povzeli poročilo Radia Slovenija in netočno zapisali, da bo varuh človekovih pravic izvajal neodvisni monitoring dela policije.

»Danes je Urad varuha človekovih pravic RS objavil demanti tega, kar je pisal MMC RTV Slovenija, in sicer, da se bo izvajal monitoring VSEH protestov. Spodaj v priponkah je dokaz. To je skrajno sprevrženo obračanje resnic in nespoštovanje enega najpomembnejših človekoljubnih uradov, kar je nedopustno v demokratičnih, sodobnih družbah.« **(A. G.)**

Varuhinja je uredništvo istega dne opozorila na napako, vendar je bil netočen zapis odstranjen šele 6. julija. Naknadno je uredništvo opozorila tudi, da ni ustrezno označen zadnji poseg v novico, prav tako ni bila razumljivo pojasnjena vsebina tega posega. Oboje je pomembno z vidika zagotavljanja sledljivosti popravkov. Uredništvo je nato objavo dopolnilo.

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Varuhinja je prejela več pisnih in telefonskih pritožb glede moderiranja uporabniških komentarjev na rtvslo.si; pritožniki so menili, da so moderatorji neupravičeno odstranili njihove objave. Varuhinja jih je napotila k branju spletnega kodeksa ter pogostih vprašanj in odgovorov o komentiranju in moderiranju ter jim svetovala, naj pišejo moderatorjem.

O smiselnosti komentiranja

Bralka spletnih novic **A. B.**, ki je samostojna kulturna delavka, se je počutila prizadeto ob branju komentarjev pod člankom "Kulturniki ministrstvo prelepili s klicaji in znova zahtevali Simonitijev odstop", v katerih je bilo zapisanih veliko netočnosti.

»Vedno znova me razočarajo komentarji, ki jih pišejo anonimneži pod članki. (Tudi v drugih člankih). Veliko je neresničnih in kot taki, nepreverjeni, brez kakšne dokumentacije, ne bi smeli biti /.../

Že večkrat sem vam mislila pisati glede te teme - anonimnih komentarjev. Mislim, da bi moral RTV ustvariti drugačno možnost komentiranja ali pa jo ukiniti in morda narediti drugačno povezavo, da bi se ljudje lahko izražali.

Če se zdi, da "tihi" komentarji niso škodljivi, so toliko bolj, ker so tihi in v ozadju in ustvarjajo dogme in zapeljujejo mišljenja.«

Varuhinja:

»Tudi sama se velikokrat vprašam o smiselnosti komentiranja, kakršno je uveljavljeno na portalu rtvslo.si. Uvedeno je bilo zato, da bi občinstvu javnega medija omogočili, da s svojimi mnenji, objavljenimi na spletu, sodeluje v širjenju prostora javne razprave. Ko pa prebiram zapise, vedno znova ugotavljam, da se je ta namen v veliki meri izjalovil in da se skozi vsesplošno kritizerstvo, neargumentirane sodbe in trditve, medsebojno napadanje in obračunavanje velikokrat le še utrjujejo predsodki in delitve ter normalizirajo groba komunikacija, napadalnost, izključevanje, ne-dialog, širjenje izmišljij. Ali z vašimi besedami: potihem se ustvarjajo dogme in zapeljujejo mišljenja. O tem večkrat govorim z uredništvom, o tem sem spregovorila tudi že javno.

Vsekakor pa je treba povedati, da komentatorji niso povsem anonimni, saj se morajo za komentiranje prijaviti in si ustvariti uporabniško ime. Ob prijavi sprejmejo tudi spletni kodeks. Nad objavami in upoštevanjem kodeksa bdijo moderatorji, ki neprimerne komentarje v t. i. postmoderaciji odstranijo in večkratne kršitelje dajo pod nadzor (to pomeni, da so njihovi komentarji predmoderirani in se pojavijo šele po pregledu). Pri ohranjanju čim višje ravni komunikacije v razpravi moderatorjem pomagajo tudi uporabniki in bralci, in sicer z uporabo gumba Prijavi neprimerno vsebino. Ta gumb bi lahko uporabili tudi vi. Dvomim pa, da bi moderatorji objavo

odstranili, saj v njej – objektivno – ni uporabljen sovražni govor, v zapisu ni neposredne sovražnosti, neprimernosti, diskriminatornosti, seksizma, družbene nestrpnosti, rasizma itd.

Za jeseni se načrtuje širša notranja razprava o smiselnosti komentiranja. V svojem prispevku bom zagotovo uporabila tudi kakšen vaš argument.

Glede komentiranja sicer prejemam veliko odzivov, prevladujejo pa pritožbe uporabnikov, ki menijo, da so moderatorji neupravičeno odstranili njihov komentar. Pri tem se sklicujejo na pravico do svobode govora, ki je zapisana v ustavi. Pri komentiranju seveda ne gre za to pravico; svoboda komentiranja je omejena s pravili medija in z medijskim zakonom.«

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Več odzivov je prispelo v zvezi s pravopisnimi in drugimi jezikovnimi napakami, ki so jih opazili poslušalci, bralci in gledalci RTV-vsebin.

Gledalca **V. D.** je zmotilo, ker del pogovora v oddaji Dobro jutro (29. julija), ki je potekal v tujem jeziku, ni bil podnaslovljen. Gledalcu je odgovorila **Mojca Petrič Bužan**, odgovorna urednica Regionalnega TV programa Koper-Capodistria:

»Prevajanje sogovornikov, ki ne govorijo slovenskega jezika, je pravilo, ki se ga vselej držimo, saj je tudi naša zakonska obveza. Žal je tokrat prišlo do tehnične napake in slovenskih podnaslovov v objavljeni verziji prispevka ni bilo, za kar se vam opravičujem.«

II. RTV PRISPEVEK

Varuhinja je ob robu razprav o RTV Slovenija in načrtovanih zakonskih posegih v medijske zakone prejela več mnenj in vprašanj glede plačevanja RTV prispevka.

Na vprašanja, ali drži, da je treba plačevati RTV prispevek, tudi če imaš v lasti zgolj telefon, tablico ali računalnik, je odgovarjala s splošnim pojasnilom o namenu javnega sofinanciranja javnega medijskega servisa ter posredovala [povezavo na podrobnejše informacije o plačevanju RTV-prispevka](#).

Primer odgovora na vprašanje, ali nekateri politiki res ne plačujejo prispevka:

»Pristojna služba za RTV prispevek od gospodinjestev, ki ne plačujejo tega prispevka, dolg izterja. Več o tem si lahko preberete na tej [povezavi](#). Tega, ali nek zavezanec plačuje prispevek ali ne, ne morejo razkriti, saj jih zavezuje zakonodaja o varstvu osebnih podatkov. Glede agitiranja proti plačevanju RTV-prispevka je vodstvo RTV

Slovenija zapisalo pojasnilo, ki ga lahko preberete na tej [povezavi](#). Če bi želeli konkretnější odgovor, vam predlagam, da pišete Službi za komuniciranje (pr@rtvslo.si).«

III. TEHNIČNE ZADEVE

Premierja ni bilo dobro slišati

Varuhinja je v vednost prejela povzetek analize zvočne ustreznosti TV-posnetka pogovora s predsednikom vlade na Otočcu, ki je bil predvajan v Odmevih, 10. julija. Odgovor je pripravil vodja TV produkcije **Jože Knez**; objavljen je kot **PRILOGA 2** na str. 23.

Preko satelita – nedostopno

Iz Egipta je pisala gledalka **S. E.**, ki julija tri tedne zapored ni mogla spremljati oddaje Tednik preko satelita. Odgovorila je **Natalija Gorščak**, direktorica TV Slovenija:

»6.7.2020 pravice niso bile vpisane pravilno in zato Tednik preko satelita ni bil predvajan, 13.7. smo preko satelita predvajali posebno oddajo ob obletnici požiga Narodnega doma v Trstu, v ponedeljek, 20. 7. pa so pravice pravilno vpisane in bi oddaja morala biti predvajana preko satelita. Predvajalni sistem ni zaznal tega, da ne bi bila predvajana, sem pa dala v dodatno poizvedbo, ali je bila predvajana, tako da bomo – če je slučajno prišlo do tehnične napake – to takoj odpravili.

Oglasi so moteči, ker so preglasni

Gledalca **J. S.** so zmotile preglasne reklame na TV Slovenija. Meni, da je razlika med glasnostjo programa in glasnostjo reklam prevelika in moteča. Varuhinja je pristojno službo RTV Slovenija prosila za zvočno analizo programskega pasu, ki ga je pritožnik navedel v sporočilu. Rezultate analize je posredoval vodja TV Produkcije **Jože Knez**:

»Poslušali in analizirali smo zvok na dan 8.6.2020 (13:30). Z gledalcem se strinjam, da zvok ni korekten.

Vendar pa se ne morem strinjati, da so preglasne reklame. Reklame ne snemamo na RTV Slovenija, temveč jih dobimo v obliki datoteke. Vse reklame že na začetku preverimo (slikovno in zvočno) in sicer z uporabo tako programske aplikacije (Baton), kot tudi človeški pregled. V primeru, da so preglasne, jih zavrnamo in zahtevamo tehnično korektno verzijo.

Seveda pa so vse reklame narejene tako, da se jih gledalec "zapomni" in zato je zvok zelo kompresiran in za poslušalca vedno daje občutek višje glasnosti.

Problem je bil v zaporedju oddaj. Napovednikom (ki jih produciramo na TV SLO), je sledilo Vreme (ki ga posnamejo na ARSO), čemur je sledil blok reklam.

Vreme je bilo posneto zelo monotono (govor), prepotiho in preveč kompresirano.

Zaključek: Vreme je podmodulirano 3 do 5 dB, reklame pa so korektne. Ko so Vremenu sledile reklame je bila razlika v glasnosti velika.

Upamo, da do podobnih situacij ne bo več prihajalo.«

IV. VARUHINJA

Predstavitev letnega poročila 2019, drugič

Varuhinja je letno poročilo za lansko leto predstavila še direktorici Akosa Tanji Muha in njenim sodelavcem (7. julija) ter vodstvu Društva novinarjev Slovenije – predsednici Petri Lesjak Tušek, predsednici Novinarskega častnega razsodišča Tatjani Pirc ter sekretarki DNS Špeli Stare (9. julija).

O javnem mediju in varuhovem delu na zboru članic NSIOS

Na povabilo predsednika Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS) Boruta Severja je varuhinja zboru članic NSIOS v Laškem, 16. julija, predstavila svoje delo ter delovanje javnega medija. Podrobneje je predstavila odzive, povezane z etično in poklicno ustrezno obravnavo invalidov in invalidskih tematik, enakopravnostjo v produkciji in uporabi vsebin, normalizacijo invalidnosti in še zlasti dostopnostjo vsebin.

V. SPLOŠNO

Objave na družbenih omrežjih

V juliju je varuhinja prejela dve pritožbi glede objav programskih ustvarjalcev RTV Slovenija na družbenih omrežjih. Varuhinja je pritožnikoma pojasnila, da glede aktivnosti zaposlenih v njihovem prostem času nima nobenih pristojnosti. Spomnila je na dosedanja prizadevanja za ureditev področja (gl. npr. Poročilo za maj, str. 47, Ko ertevejevec na omrežjih blati druge ali izraža politično mnenje) ter na točko 21 Poklicnih meril in načel novinarske etike:

»Novinarji, uredniki in drugi ustvarjalci radijskih in televizijskih programov s svojim javnim in političnim delovanjem, z dejavnostmi v prostem času, z zasebnimi posli in finančnimi interesi ne smejo zlorabiti položaja v RTV Slovenija, škodovati natančnosti, nepristranskosti in verodostojnosti programov RTV Slovenija, ogrozati ugleda in dobrega imena posameznikov ali celotnega javnega zavoda ter zaupanja poslušalcev in gledalcev v vsebino programov RTV Slovenija.«

O programskem svetu

Gledalca **M. H.** je zanimalo, kdo zastopa občinstvo TV Slovenija v vodstvenih in uredniških strukturah ter kdo te zastopnike izbere. Varuhinja je gledalcu posredovala [povezavo](#) na sestavo Programskega sveta RTV Slovenija ter zapisala informacij o delovanju tega organa in načinu imenovanja programskih svetnikov.

Gledalec **F. G.** je varuhinjo vprašal, zakaj posnetkov sej programskega sveta RTV Slovenije ni mogoče najti v arhivu RTV 4D. V tajništvu Programskega sveta so pojasnili, da delujejo javno v skladu s poslovníkom, pri čemer so zavezani tudi k spoštovanju direktiv o varovanju osebnih podatkov. Način zagotavljanja javnosti sej je določen s Poslovníkom programskega sveta RTV Slovenija v [točki 9.2](#), ki ne vključuje shranjevanja posnetkov sej in dajanja na voljo javnosti.

PRILOGE

PRILOGA 1: Dokumentarec o požigu Narodnega doma

(odgovor urednika in avtorice na pritožbo)

»Dokumentarni celovečerni film avtorice Majde Širca, ustvarjalke več kot šestdesetih dokumentarnih filmov in oddaj RTV SLO, je nastal ob stoletnici požiga Narodnega doma v Trstu in prikazuje politične in družbene razmere primorskih Slovencev, spreminjanje mej, čas raznarodovanja in pritiskov v času fašizma, nacizma in dogodkov, ki so sledili po koncu druge svetovne vojne tako rekoč do današnjih dni. Film v osemdesetih minutah prehodi dolgo in bolečo pot skoraj stoletne zgodovine, ki se je tragično začela prav s požigom Narodnega doma in drugih središč Slovencev na tržaškem in še danes zaznamuje tamkajšnji življenjski. Produkcija in predvajanje dokumentarnega filma sta bila zasnovana okoli obletnice tega nadvse pomembnega zgodovinskega dogodka. Tudi tokrat gre za realizacijo uredniško-avtorskega pristopa in skupne odločitve, kako in v kakšnem orisnem pristopu pojasnjevanja časa in prostora predstaviti osrednjo oz. izhodiščno tematiko. Po objavi dokumentarnega filma smo prejeli številne pohvale tako znotraj kot zunaj slovenskih meja.

V kontekstu fašističnega pritiska na Slovence tako v Trstu (Gorici in v zaledju) kot v ljubljanski pokrajini, je v filmskem pričevanju v zelo kratkih pasusih predstavljenih kar nekaj usod posameznikov in posameznic, ki so zaradi svojega zavednega, intelektualno trdnega in pokončnega ravnanja plačali s smrtjo, mučenjem, ustrahovanjem, preganjanjem, izseljevanjem, konfinacijo in drugimi odvzemi svobode. Vsak posamezni primer (npr. Srečka Kosovela, Fanice Obid, Lava Črmelja, Franceta Bevka, Marice Nadlišek, štirih herojev iz Bazovice, Lojzeta Bratuža, pobite družine Bizjak na Predmeji, Pinka Tomažiča in drugih ubitih na Opčinah, Ivana Hribarja, Hinka Smrekarja, Vide Pregarec, taboriščnic iz Raba itd.), skratka vsak primer bi lahko predstavljal svoj samostojen celovečerni dokumentarni film, a so v filmu Požig strnjeni v kratke predstavitev – od dvajsetih sekund do največ minuto dolge opise.

To velja tudi za omembo krute usode Toneta Tomšiča, ki je predstavljena znotraj pripovedi arhivskega pričevanja in dodatne informacije o zadnjem poskusu njegovega reševanja iz zapora.

O številnih neuspešnih poskusih, da bi Toneta Tomšiča rešili smrti, so dejstva poznana in opisana v številnih objavljenih delih starejšega in tudi novejšega datuma - vključno z informacijo o materini prošnji, da ga oprostijo. Vsa ta dejstva, povzeta tako v literaturi kot tudi v drugih zapisih, so avtorici filma dobro poznana. A v kolikor bi jih v filmu predstavila, bi bil to lahko celovečerni film o Tonetu Tomšiču, njegovi družini in njegovi uporniški poti oziroma o skoraj dvesto ustreljenih v Gramozni jami, ne pa o stoletni zgodovini fašizma, nacizma in drugih zgodovinskih dejstvih, ki jih film zajema. Sicer pa je okvirna usoda Toneta Tomšiča poudarjena z navedbo ključne informacije, da so številni poskusi (in vemo, da iz zelo različnih in številnih strani) bili zaman.

Koncept dokumentarnega filma je avtorski, ima trdno dramaturško strukturo in je zavezan zakonitostim filmskega jezika. Vsaka minuta tega filma nosi na strnjen način prikazane številne usode in zgodbe različnih ljudi, ki so se vsak na svoj način uprli okupatorju. Marsikatero smo v dokumentarnih izdelkih RTV SLO že prikazali. Marsikatero še bomo.

Tudi zgodba o spomeniku pred stolnico zaseda v Požigu kratek del naracije (cca 40 sekund) v sklopu usod spreminjanj, postavljanj in rušenj spominskih obeležij – tako na področju kiparstva, kot tudi drugih umetniških praks. Avtorica jo je predstavitev spomenika pred stolnico v kratkih orisih povzela po avtentičnem in posnetem pričevanju (pogovor hranimo v uredništvu) še živeče osebe, ki se je takrat udeležila demonstracij in bila na protestih skupaj z ostalimi ženskami, ki so se obrnile na škofa z zahtevo, da bi pri okupatorju posredoval za izpust mož, bratov, sinov in sorodnikov. Omenjena gospa, ki je takrat kot deklica zbežala pred pregonom demonstrantk, je kasneje o dogodku pripovedovala svojemu profesorju Edvardu Ravnikarju, ki je na osnovi teh in drugih spominov izdelal spomenik. O samem spomeniku in njegovi usodi obstaja mnogo literature, tudi strokovne, ki je avtorici poznan. Malokdo pa se še spomni konkretnega (in ne lažnega) spomenika priznanega arhitekta Edvarda Ravnikarja (v filmu je prikazan tudi njegov spomeniški kompleks, posvečen taboriščnikom na Rabu), ki ga že vrsto let restavriranega hranijo v depojih Zavoda za spomeniško varstvo.

A ponavljamo, gre za filmsko avtorsko delo, v katerem so strnjeni ključni poudarki iz naše zgodovine, da bi kontekstualno okrepili ključno sporočilo filma o času fašizma in nacizma na naših tleh.

Očišča na to zgodovino so različna, odzivi tudi. A vendarle, film Požig je doživel izjemno pozitivne odzive tako iz vrst strokovne javnosti kot ostalih gledalcev in gledalk. Njegova prednost ni le v tem, da predstavi poslanstvo in žalostno usodo Narodnega doma v Trstu, temveč tudi v tem, da jo veže na krhko zgodovino naše polpretekle zgodovine.

Različni pogledi in različne interpretacije pa bodo vedno prisotne.«

Odgovorni urednik KUP Andraž Pöschl

Avtorica filma Majda Širca Ravnikar

PRILOGA 2: Premierja ni bilo dobro slišati

(povzetek tonske analize)

»Še enkrat smo pogledali in poslušali zvok pri prispevku, kjer zvok naj ne bi bil korekten. Na omenjeno snemanje sta bili poslani dve ENG snemalni ekipi.

Najprej je potrebno spomniti na ukrepe, ki so bili sprejeti zaradi Covid 19, kjer je izrecno navedeno, da se ne uporablja gumbkov (bubic), ki se pripnejo na govorca/voditelja.

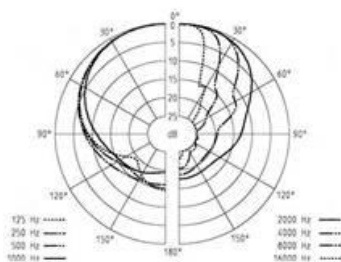
Snemanje je bilo realizirano z dvema kamerama in dvema usmerjenima mikrofonoma, ki sta bila korektno postavljena (postavitev vidna v Utripu 11.7.).

Snemalni ekipi sta se trudili posneti tehnično korektno video in avdio signal. Posnetki obeh kamer (vsaka za sebe) so tehnično korektni. Vendar pa, ko sta bila izdelka poslana v montažo, so kolegi opazili, da je na kameri, ki je snemala predsednika vlade prisoten visok nivo visok nivo šuma vode, ki teče v ozadju. Seveda gre za povsem fizikalni vpliv, saj je bil predsednikov mikrofonski obruš obrnjen proti brzici, novinarkin pa od brzice stran.

Posnetek govora je popolnoma razumljiv, vendar pa problem predstavlja razlika v zvoku med govorcema, ki ni posledica slabe izvedbe snemanja, temveč vpliva šumov okolja.

Uporabljen je bil Sennheiser MKH 70, ki je najbolj ozko usmerjen mikrofonski, kar jih trenutno premoremo, zato tudi takšna razlika med obema signaloma. Prilagam smerno karakteristiko uporabljenega mikrofona.

Po mojem mnenju gre za nepravilno izbrano lokacijo snemanja (ki je slikovno izredno všečna, žal pa neustrezna za zajem zvoka).

Za korekten zvok v prispevku bi prispevek morali obdelati v Postprodukciji (sinhro studio), kar pa zaradi časovne stiske (objava isti dan) ni bilo možno izvesti.

Žal mi je, da se nam je zgodil tak prispevek, vendar pa gre tukaj za slab izbor lokacije (šum vode v okolici), kar je izničilo trud ekipe, ki je svoje delo opravila korektno.«

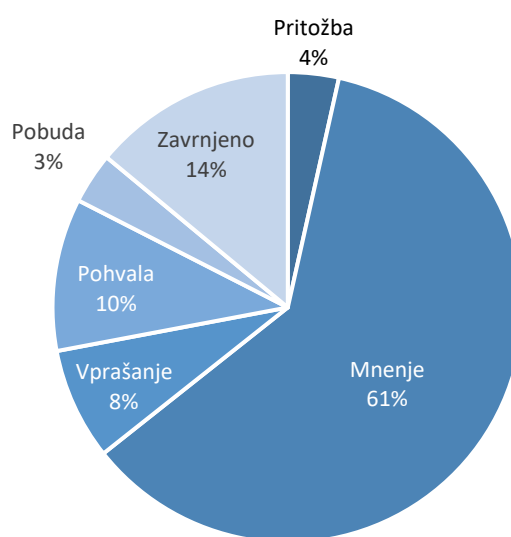
Vodja TV produkcije **Jože Knez**

STATISTIKA

	JULIJ 2020	JUNIJ 2020	JULIJ 2019
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	70	118	46
Informativni program	52	73	15
Kulturno umetniški program	9	13	9
Razvedrilni program	1	5	3
Športni program	1	4	8
Program plus	3	6	1
Ostalo	4	17	10
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	14	7	3
Radio Prvi	11	5	2
Val 202	1	1	1
Koper	1	0	0
Radio Maribor	1	0	0
Ostalo	0	1	0
MMC			
SKUPAJ	14	20	13
Novinarske vsebine	7	6	7
Uporabniške vsebine	6	4	5
Storitve	1	10	1
PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI			
SKUPAJ	0	1	0
MMR	0	1	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	45	62	31
Jezikovna kultura	5	2	6
Oglaševanje	1	6	7
Dostopnost in prilagojeni programi	0	2	2
RTV prispevek	2	2	2
Tehnične zadeve	3	0	2
RTV SLO - splošno	10	24	2
Varuhinja	2	0	0
Ostalo	2	0	2
Zavrnjena obravnava	20	26	8
VSI ODZIVI	143	208	93

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	143
Pritožba	5
Mnenje	87
Vprašanje	11
Pohvala	15
Pobuda	5
Zavrjneno	20

SKUPAJ	143
Elektronska pošta	90
Spletni obrazec	12
Pismo	7
Telefon	34

